

SZAKIRODALOM.

Ranschburg Viktor. *A szerzői jog nemzetközi védelmére alkotott berni egyezmény vonatkozásával Magyarországra.* Budapest, 1901. 91 l. 8-r.

Hasznos munkát végzett Ranschburg Viktor azzal, hogy szakszerű fejtegetés kíséretében megismertette a magyar közönséggel is azt az egyezményt, a mely az irodalom és művészet alkotásainak védelmére alakítandó nemzetközi szövetség tárgyában létrejött. A szerzői jog nemzetközi védelmének kérdése ugyanis újabb időben nálunk is mind gyakrabban merül fel egyes konkrét esetek alkalmával; olvasóközönségünk nagymérvű gyarapodása, a mi a fordítói tevékenységet folyton fejleszti, viszont a mindig fokozottabb figyelem, a melyben irodalmunk termékei a külföldön részesülnek, mind olyan jelenségek, a melyek a nemzetközi jogviszonyok kellő szabályozását teszik szükségessé. Azonban bevallhatjuk, hogy mindezekben a kérdésekben meglehetősen tájékozatlanság uralkodik nálunk.

Az a gondos tanulmány, a melyben Ranschburg Viktor a berni egyezményt különböző szempontokból megvilágítja, igen használható kalauz lesz mindazok kezében, a kiknek hivatása ezzel az ügygyel nálunk is érdemlegesen foglalkozni. A dolgozat értékét és használhatóságát fokozza az a körülmény, hogy szerző folytonosan utal a magyarországi viszonyokra s az egész kérdést a magyar közművelődés érdekeinek szempontjából tárgyalja. Célja, mit nyíltan bevall, hogy Magyarország is csatlakozzék a berni szövetséghez s e csatlakozás nagy előnyeit alapos szakszerűséggel és sok tapasztalat alapján fejt ki. Magyarországnak a berni szövetségbe való bevonásával *Junker Károly* is foglalkozott. Szerző idézi is az ismert nevű bécsi bibliografusnak következő szavait: »Ambár statisztikai kutatásunk azt mutatta, hogy a magyar korona országaiban a fordítási tevékenység aránylag nagyobb, mégis első sorban arra kell utalnunk, hogy épen a magyar iro-

dalomnak oly jelesei is vannak, kiket ma már messze hazájuk határain túl is ismernek. Magyarország termelése a művészet terén is kivitelképes, úgy hogy a magyar írók és művészek érdeke megkívánja a berni egyezményhez való csatlakozást. Ehhez járul, hogy épen Magyarországon sokkal szívesebben nézik a nemzetközi vállalkozásokat, mint Ausztriában és ellenkeznek is a magyar nemzet jellemével, ha Magyarország távol maradna egy oly egyezménytől, melynek méltán tulajdonítanak oly nagy jelentőséget és melynek czélja, hogy kiérdemelt jogok illojális befolyásolását megakadályozza.«

Ranschburg Viktor külön fejezetben ismertet meg a szerzői jog nemzetközi védelmére irányuló törekvések történetével, kezdve az 1878-iki párisi mozgalmon, melynek eredménye volt az »íróknak és művészeknek ma is virágzó nemzetközi egyesülete.« 1884-ben volt Bernben az első nemzetközi értekezlet, melyen Magyarországot Zádor Gyula képviselte s mely kidolgozta a *nemzetközi szerzői jog* tervezetét. Ezt a következő évben tartott újabb értekezleten végleg szövegezve a képviselt államok el is fogadták. Magyarország ezen a második értekezleten képviselve nem volt. Az egyezményhez megalkotásakor 10 állam járult hozzá u. m. Belgium, Franciaország, Haïti, Liberia, Nagybritannia, Németország, Olaszország, Spanyolország, Svajcz és Tunisz. Azóta csatlakoztak Luxemburg (1888-ban), Monaco (1889-ben), Norvégia (1896-ban) és Japán (1899-ben). Kívül állanak tehát: az Amerikai Egyesült-Államok, Ausztria, Magyarország, Németalföld és Oroszország. Szerző azonban fölemlíti, hogy Ausztria és Németalföld minden valószínűség szerint szintén csatlakozni fognak.

Szerző, mint már említettük, fölötte kívánatosnak tartja Magyarország csatlakozását is. Tanulmányának leghosszabb fejezete foglalkozik ezzel a kérdéssel. S a mit ki kell emelnünk, érvelésében a kiadói, üzleti szempontok úgyszólván eltörpülnek azon magasabb irodalmi és közművelődési tekintetek előtt, a melyek fejtegetéseiben szemei előtt lebegnek. Kimutatja, hogy a berni egyezményhez való csatlakozás által míg egyrészt a külföldi irodalmak értéktelen termékeinek beözönlését meg lehetne gátolni, másrészt a magyar írók jogai is kellő védelemben részesülnének külföldön. Mert a berni egyezmény tudvalevőleg első sorban a fordítási jognak szabályozását és biztosítását czélozza. Szerzőnk álláspontja, hogy e jogot mi is tiszteljük, de egyszersmind a magunk részére is követeljük meg, vagyis csatlakozzunk a berni egyezményhez. A kérdés problematikus része az, hogy olyan kis nemzet, mint a magyar, nagyobb mértékben rá lévén utalva idegen irodalmak termékeinek átültetésére, nem veszít-e a csatlakozás által? Szerzőnk az adatok nagy bőségével mutatja ki, hogy ha a fordítási jogok megszerzéseért valamivel nagyobb anyagi áldozat-

tokat is kellene hoznunk, ezek visszatérülnének egyrészt a mi íróink külföldi jövedelmei, másrészt a nagy kulturális és nemzeti érdekek megvédése révén.

Ez alkalommal nem fogunk a kérdés behatóbb vizsgálatába bocsátkozni. Mindössze föl akartuk hívni az érdeklődők figyelmét Ranschburg Viktor könyvére, mely közli az egyezmény teljes francia és magyar szövegét is, s a mely meggondolt, világos fejtegetéseivel bizonyára eléri azt, hogy az egész ügy nálunk is helyes irányba terelődve, az illetékes tényezők fokozott érdeklődésével fog találkozni.

e. l.

Szinnyei József. *Magyar Írók Élete és Munkái.* VIII. kötet. 1—5. füzet.

Azóta, hogy Szinnyei nagy munkájáról utoljára szoltunk, öt újabb füzet jelent meg. U. m. a VIII. kötet 1. füzet (az egész mű 65 füzet) mely a Löbl-Lüley, 2. füzet (66) mely a Lyci-Maholányi, 3. füzet (67) mely a Mahovszky-Mandelló, 4. füzet (68) mely a Mandelló-Markovits és 5. füzet (69) mely a Markovits-Maté Zsigmond nevek közé eső magyar írókkal foglalkozik. Az egész műből eddigelé 69 füzet jelent meg összesen 14,540 író életrajzát és munkáinak jegyzékét tartalmazva a már ismételtelen méltatott lelkiismeretes és alapos feldolgozásban. (e.)

FOLYÓIRATOK SZEMLÉJE.

I.

HAZAI FOLYÓIRATOK.

Az **Egyetemes Philologiai Közlöny XXV. évfolyamának 4. és 5. füzetében** (1901 április—május) *Magassy Antal* Posfalvai Tullok Mihály kéziratban maradt munkáit ismerteti — A 6—7. füzet (1901 június—július) az 1901-iki magyar filologiai irodalom bibliografiai ismertetését közli *Hellebrant Árpádtól*.

Az **Erdélyi Múzeum XVIII. kötetének 4. füzetében** (1901 április 15.) *Török István* közelebbi adatokat közöl a kolozsvári ref. kollegium könyvtárában általa felfedezett s a folyóirat ez évi 1. füzetében már ismertetett latin-magyar szótárról. — Az 5. füzet (1901 május 15.) közli *Erdélyi Pál* jelentését az Erdélyi Múzeum könyvtárának 1900. évi állapotáról. — A 6. füzetben (1901 június 15.) *Gyalui Farkas* részletesen ismerteti a Budai Krónika Ranschburg-féle kiadását.

A **Grafikai Szemle XI. évfolyamának 4. száma** (1901 április) *Firtinger Károlytól* Mátyás király és a könyvnyomtatás, *Káldor Lajostól* a szépművészeti stilusok rövid ismertetése című dolgozatokat közöl. — Az utóbbi dolgozat folytatásai az 5., 6. füzetekben (1901 május és június) olvashatók.